

Uzaq 1933-cü ilin 14 yanvarında Ordubadda məşhur bəy nəsləni Abutalibovların nümayəndəsi olan Məşədi Həmzə ağanın ailəsində bir qız dünyaya gəlir. Adın ərbəcə "varlı, zəngin qadın" menası daşıyan Səriyyə qoyurlar. Heyəti boyu ele bir xüsusi maddi sərvət toplaya bilməməsinə baxmayaq, Səriyyə xanımın taleyi müxtəlif hadisələrlə, xeyrəx işlər və nəcib eməllərlə həqiqətən zəngin olmuşdur...

Səriyyə ailənin sonbeşiyi, onuncu uşağı idi. Anadangelme qırurlu xarakteri ve kubar edaları ona genetik olaraq atası Məşədi Həmzə ağa Abutalibovdan və seyid nəslindən olan anası Rübəba xanımdan keçmişdir. Rübəba xanımın atası Mirsəlah Seyidov birbaşa Məhəmməd pəyğəberin nəslinin nümayəndəsi idi.

Həmzə bayın atası - Kərbələyi Həmzə ağa iri mülkiyyəti ididi, onun "Şah bağları" adlanan geniş sahələri, barama qurdı istehsalı üzrə təsərrüfatı, həmçinin Ordubadda malikanaları idi. Təessüs ki, bəbam dünyadan erkən köcdü, deye öcerkin qəhrəmanı xatırlayır, naməlum insanlar zəvvar sifitlərindən gecələməye izin istayırlar. Həmzə bəy gecə yarısı qaret edilib, sonra isə xainasının ölümündürdü. Məşədi Həmzənin anası da lap ganc iken, 18 yaşında vefat etmişdir.

...Südəmər çağında yetim qalmış oğlan usaqının dayısı Hacı Heydər Abutalibov böyüdüb boyu-başa çatdırılmışdır. O, körpənin nazını çox çekir, hətta usaqlarından artıq sevirdi, belə ki, Həmzə (ona bəu adı atasının şərifinə vermişdir) bacisinin yegane yadiarı idi.

Heydər bəy erudisiydi adam, Çar Du-masının üzvü idi. 1905-ci il erməni-müsləman qırğını zamanı keçirilmiş danışmılarda Azerbaycan tərəfinin nümayändən həyatının tərkibində iştirak etmişdi. ADR dövrünün feal xadimlərindən idi. Mehə onun takidi ile Məşədi Həmzə Qorı müellimlər seminarına daxil olur, və oranı eli qiyamətlərə bittir. Genc Həmzə Gürcüstanda rus dilini, e-lece dərəb və farsçanı övrenmişdi.

Abutalibov nəslinin bütün tərpaqlarını el-lərindən alan, hətta aile cavahatını müsbədən eden bolşeviklərin gelişiliyi yaşamaq çətinlişər. Lakin Həmzə kişi həc vaxt şikayetlənməyir. Bir de, yenİ həkimiyyət Abutalibovlar nəslindən barama qurdı istehsalını alırm, belə ki, bu, Naxçıvan müxtariyyatı üçün müüməhəm gelir menbəyi idi.

Həmzə kişi mavi gözlü, sarıçın Ordubad gözəli Rübəba xanım sevib evlərin və onlara coşku əşəri olur.

Nisbetən fıravən, sabit heyatları atasının Stalin müstəbiblərinin əliyle həbs edilmiş-sindən sonra dayıysi. NKVD "üçlüyünün" 1937-ci il 26 noyabr qərarı ile Məşədi Həmzə ağa antisovet təhlükəti aparmaqda güñahkar bilindikdən və 8 il müddətindən azadlıqdan məhrum edilmə cazası aldıda Səriyyənin cemi 4 yaşı vardi. Az qala Məşədi Həmzənin ailəsinə bəzü görənək görəmək isteyir. Hündürbəy, paqonlu bir adamin onu və qardaşını maşından çıxarıb: "Bu körpələr yolda olur, onları evlərindən gələn cavabları oxuyarlı. Yeqin o ağır ilərde elə o adamları göstərdiyi hörmət və minnetdarlıq onu xilas etmişdi.

Arayış:

Abutalibov Məşədi Həmzə Kərbələyi Həmzə oğlu 1875-ci ilde andan olmuşdur. 1937-ci il 10 noyabrda həbs edilmişdir. NKVD "üçlüyünün" 1937-ci il 26 noyabr qərarı ile antisovet təhlükəti aparmaqda güñahkar bilmiş və 8 il müddətindən azadlıqdan məhrum edilmə cezasına məhkum edilmişdir.

1989-cu ilin 24 oktyabrında Respublika prokurorluğunun qərarı ilə Abutalibov Məşədi Həmzə Kərbələyi Həmzə oğlu bərəsat qazanmışdır.

Arayış AR MTN tərəfindən 10.05.1993-cü ilə verilmişdir.

Sibirdən qayıtdıqdan sonra 8 il sonra Məşədi Həmzə Abutalibov vəfat etmişdir...

GƏNCLİK İLLƏRİ

Həmzə bəy usaqlarına həyat üçün lazımlı biliklər, peşəyi yiyələnməyi ciddi-cəhdli tövsiyə edirdi. Səriyyə xanım öz qonusu Məhəmmədhüseyn Əbilhəsənova əra gedərən atası gələcək kürəkənin dilindən söz almışdı ki, o, avardının ali təhsil almışına mane olmayıcag. Məhəmmədhüseyn öz qaynatmasına söz vermİŞ və sözünün üstündə durmuşdu.

Qəribərki, repressiyaya uğramış ailələrin övladları, bər qayda olaraq, həyatın kandarında qalmışdır, onlar yaxşı təhsil, ali institut, secdiklər elm sahələrində məşhur simalar olurlardır. Bu da sovet hökumətinin paradoxlarından biri idi. Məşədi Həmzənin nəslində bütün Azerbaycanada məşhur olar coxlu insanlar var: uzun illər YUNESKO-da çalışmış diplomat Ramiz Abutalibov, akademik Müzəffər Abutalibov, illerdəki Bakının meri olan Hacibala Abutalibov və vətəne layaqəti xidməti ilə həmvətənlərinin hörmətinə qazanmış bir çox digər şəxslər... Rübəba xanımın nəslində məşhur

bildirdi. Eyni zamanda, usaqları eləm yiyələnməye yönəldir, onlarda oxumaq həvəsi yaradırdı.

Atası həbsden 1945-ci ilde qayıtdı. Təsəssüf ki, öz həyat yoldaşını artıq gora bilmədi - arvadı genç yaşda, mühərribinə ləp evlənde vəfat etmişdi... Ailenin sevinci hədəfiz idi. Səriyyə xanım bütün Ordubadin atasını qarşılıqla çıxınlığı xatırlayır. Səriyyə böyük bacısının qızılışı yaşadı idı. Onları hətta eyni cür geyindirdi. Birçə, bacısı qızını saatlı qızara, balaca Səriyyəninki isə açıq rəngdə idi. Atası vaxqonda düşüd, eylidə və torpağı öpüd. İki qız usaqını yanına getirib soruşdur: qızın hansıdır? Məşədi Həmzə ikisini de qucaqladı. Səriyyənin isə başını sığallayıb dedi: "bunun gözəleri Rübəba bankını kimidir". Səriyyə xanım deyir, məni ilə gözlərindən tanındı.

Sibirdəki həyatın itizib və meşəqetləri Məşədi Həmzə ağanın sehətini korlamışdır, orda gözər demek olar ki, tutulmuşdu. Uşaqlarına danışındı ki, onları Sibira həyvan daşıyan vəqonlarda aparıblar, bir vəqonda 72 adam olub. Məşədi Həmzəni savadlı ol-

sərdi və Respublika filatelistlər cəmiyyəti idarə heyətinin sədr müavini. O, partiya xətti üzrə çox irəli gedə bilerdi, xüsusən ona qora ki, Ali Partiya Məktəbi-ni bitirdikdən sonra ona göz yetirmişdilər və təsil surətdə irəli çıxırdılar. Lakin, Səriyyə xanım onun hedən artıq işlə yüklenmesinin əleyhinə olan ərinin sözündən çıxmamağı üstün tutdu. Bu vaxtətan o, artıq iki usaq anası olmuşdu (oğlu Arzu və qızı Sevinc).

Bir sözə, Səriyyə xanım partiya-ictimai fealiyyəti və ailə arasında ikincini seçmişdi.

1976-ci ilde Nəsimi rayonunun 13 №-li Mənzil İstismar Sahəsine işə gelərək, tezliklə bu müəsəsənin müdürü təyin edilmiş və artıq həc vaxt dəha yüksək vəzifə iddiasında olmamışdır. Baxmayaqaraq ki, sonralar da qibət ediləcək təkliflər almışdır, mesələn, ona böyük hörmət besleyen Afiyəddin Cəlivədən, Lakin Səriyyə xanım hər dəfə imtina etmişdir.

Səriyyə xanım həyatdan vaxtsız getmiş ari Məhəmmədhüseyn Əbilhəsənov Azerbaycanın məşhur virusoloğu olmuş və bütün ömrünü sevdilər eləm hər etmişdir. O, dərin təhsilə malik adanı idı, Moskvada Ət-süd Şəhəriyə Institütunu, sonra isə orada aspiranturam bitirmişdi. Kənd Təsərrüfatı Nازirliyində işləyirdi, Abserdon Sovxozählərinin sədri, elmi-tədqiqat institutunda virusologianın laboratoriyası müdürü olmuş, bir müddət hətta xaricdə işləmiş, Əlçəzardə virusoloqlar qrupuna rəhbərlik etmişdir. O, 1991-ci ilin 26 dekabrında 62 yaşında vəfat etmişdir.

Səriyyə xanım ərinin uzaqqorloni haqqda məşhur bir epizod xatırlayır. 1982-ci ilin noyabrında televiziyya ilə məlumat verilər ki, Azerbaycan KP-MK-nin birinci katibi Heydər Əliyev Səriyyə Büroya üzv seçilmişdir və o, Moskvaya yüksək vəzifəye keçirilir. Sanki, sevinmək lazımdır. Məhəmmədhüseyn müəllim isə tutulmuş, qaşçı çıtlımdır. Arvadı onun yanına gelir, sorğu-suala tutundur deyir: "Sen başa düşmənən. Onu Moskvaya aparırlar ki, sonra məhv olarınlər. Nərimanovun tələyini yadına sal. İnan ki, bu təyinat yaxşı qurtarmayaq..."

O vaxt Səriyyə xanım həyat yoldaşına inanmamışdı, amma beş il keçmiş, 1987-ci ilde Məhəmmədhüseynin dedikləri düz cixır. Onlar üstüne Qorbaçov əlaçılığının bir desət muzdil qarayaxan qısqırtdığı çox sevdikləri Heydər Əliyevin istəfəsindən həyəcan konfransında Səriyyə xanım yekindilikle onları sevdi. Bundan əlavə, partiyanın ikinci kurultayında o, YAP-in Mərkəzi Nəzər-Tətbiş Komissiyası İdarə Heyetinin üzvü seçilmişdi.

Səriyyə Əbilhəsənovanın ictimai-siyasi fealiyyətinin dəha məhsuldar və yaddaşdan mərħəsələrə bəzəşmişdir. Onun insanları bir araya cəm etmək və onları necib məqsədlərə nəmənə arınca apara bilmək kimi böyük təşkilatlılıq bacarıqları məhz bu dövrdə bütünlüklərə ilə üzə çıxdı.

Həmşöbətlərinin hamisi, bu qadının qəlbini nəcibliyinə, müraciətini, onun İşə məsuliyətini münasibətini, təkənəz zəhmətseverliyini qeyd edir. Xırda, lakin çox xarakterik detal: onun MİS-dəki kabinetinin qapısı bütün 40 il ərzində təyinatlıdır. Gəlin Nəsimi rayonunun 1995-ci ilin 3 iyundan Yeni Azerbaycan Partiyası Qadınlara Şurasının təsis konfransında Səriyyə xanım yekindilikle onu sevdi. Bundan əlavə, partiyanın ikinci kurultayında o, YAP-in Mərkəzi Nəzər-Tətbiş Komissiyası İdarə Heyetinin üzvü seçilmişdi.

Səriyyə Əbilhəsənovanın ictimai-siyasi fealiyyətinin dəha məhsuldar və yaddaşdan mərħəsələrə bəzəşmişdir. Onun insanları bir araya cəm etmək və onları necib məqsədlərə nəmənə arınca apara bilmək kimi böyük təşkilatlılıq bacarıqları məhz bu dövrdə bütünlüklərə ilə üzə çıxdı.

Həmşöbətlərinin hamisi, bu qadının qəlbinin nəcibliyinə, müraciətini, onun İşə məsuliyətini münasibətini, təkənəz zəhmətseverliyini qeyd edir. Xırda, lakin çox xarakterik detal: onun MİS-dəki kabinetinin qapısı bütün 40 il ərzində təyinatlıdır. Gəlin Nəsimi rayonunun 1995-ci ilin 3 iyundan Yeni Azerbaycan Partiyası Qadınlara Şurasının təsis konfransında Səriyyə xanım yekindilikle onu sevdi. Bundan əlavə, partiyanın ikinci kurultayında o, YAP-in Mərkəzi Nəzər-Tətbiş Komissiyası İdarə Heyetinin üzvü seçilmişdi.

Səriyyə Əbilhəsənovanın ictimai-siyasi fealiyyətinin dəha məhsuldar və yaddaşdan mərħəsələrə bəzəşmişdir. Onun insanları bir araya cəm etmək və onları necib məqsədlərə nəmənə arınca apara bilmək kimi böyük təşkilatlılıq bacarıqları məhz bu dövrdə bütünlüklərə ilə üzə çıxdı.

Səriyyə Əbilhəsənovanın ictimai-siyasi fealiyyətinin dəha məhsuldar və yaddaşdan mərħəsələrə bəzəşmişdir. Onun insanları bir araya cəm etmək və onları necib məqsədlərə nəmənə arınca apara bilmək kimi böyük təşkilatlılıq bacarıqları məhz bu dövrdə bütünlüklərə ilə üzə çıxdı.

Səriyyə Əbilhəsənovanın ictimai-siyasi fealiyyətinin dəha məhsuldar və yaddaşdan mərħəsələrə bəzəşmişdir. Onun insanları bir araya cəm etmək və onları necib məqsədlərə nəmənə arınca apara bilmək kimi böyük təşkilatlılıq bacarıqları məhz bu dövrdə bütünlüklərə ilə üzə çıxdı.

Səriyyə Əbilhəsənovanın ictimai-siyasi fealiyyətinin dəha məhsuldar və yaddaşdan mərħəsələrə bəzəşmişdir. Onun insanları bir araya cəm etmək və onları necib məqsədlərə nəmənə arınca apara bilmək kimi böyük təşkilatlılıq bacarıqları məhz bu dövrdə bütünlüklərə ilə üzə çıxdı.

Səriyyə Əbilhəsənovanın ictimai-siyasi fealiyyətinin dəha məhsuldar və yaddaşdan mərħəsələrə bəzəşmişdir. Onun insanları bir araya cəm etmək və onları necib məqsədlərə nəmənə arınca apara bilmək kimi böyük təşkilatlılıq bacarıqları məhz bu dövrdə bütünlüklərə ilə üzə çıxdı.

Səriyyə Əbilhəsənovanın ictimai-siyasi fealiyyətinin dəha məhsuldar və yaddaşdan mərħəsələrə bəzəşmişdir. Onun insanları bir araya cəm etmək və onları necib məqsədlərə nəmənə arınca apara bilmək kimi böyük təşkilatlılıq bacarıqları məhz bu dövrdə bütünlüklərə ilə üzə çıxdı.

Səriyyə Əbilhəsənovanın ictimai-siyasi fealiyyətinin dəha məhsuldar və yaddaşdan mərħəsələrə bəzəşmişdir. Onun insanları bir araya cəm etmək və onları necib məqsədlərə nəmənə arınca apara bilmək kimi böyük təşkilatlılıq bacarıqları məhz bu dövrdə bütünlüklərə ilə üzə çıxdı.

Səriyyə Əbilhəsənovanın ictimai-siyasi fealiyyətinin dəha məhsuldar və yaddaşdan mərħəsələrə bəzəşmişdir. Onun insanları bir araya cəm etmək və onları necib məqsədlərə nəmənə arınca apara bilmək kimi böyük təşkilatlılıq bacarıqları məhz bu dövrdə bütünlüklərə ilə üzə çıxdı.

Səriyyə Əbilhəsənovanın ictimai-siyasi fealiyyətinin dəha məhsuldar və yaddaşdan mərħəsələrə bəzəşmişdir. Onun insanları bir araya cəm etmək və onları necib məqsədlərə nəmənə arınca apara bilmək kimi böyük təşkilatlılıq bacarıqları məhz bu dövrdə bütünlüklərə ilə üzə çıxdı.

Səriyyə Əbilhəsənovanın ictimai-siyasi fealiyyətinin dəha məhsuldar və yaddaşdan mərħəsələrə bəzəşmişdir. Onun insanları bir araya cəm etmək və onları necib məqsədlərə nəmənə arınca apara bilmək kimi böyük təşkilatlılıq bacarıqları məhz bu dövrdə bütünlüklərə ilə üzə çıxdı.

Səriyyə Əbilhəsənovanın ictimai-siyasi fealiyyətinin dəha məhsuldar və yaddaşdan mərħəsələrə bəzəşmişdir. Onun insanları bir araya cəm etmək və onları necib məqsədlərə nəmənə arınca apara bilmək kimi böyük təşkilatlılıq bacarıqları məhz bu dövrdə bütünlüklərə ilə üzə çıxdı.

Səriyyə Əbilhəsənovanın ictimai-siyasi fealiyyətinin dəha məhsuldar və yaddaşdan mərħəsələrə bəzəşmişdir. Onun insanları bir araya cəm etmək və onları nec